

Postservice och grundläggande betaltjänster

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet frågor om postservice och grundläggande betaltjänster med utgångspunkt i 14 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2011.

Utskottet avstyrker samtliga motionsförslag och hänvisar till gällande bestämmelser och till pågående arbete. Utskottet anser det viktigt att frågan om situationen för boende på landsbygden följs och förutsätter att regeringen och PTS bevakar frågan om samhällets behov av posttjänster och postservice av god kvalitet och hög tillgänglighet i hela landet. Beträffande grundläggande betaltjänster understryker utskottet betydelsen av att alla får tillgång till grundläggande betaltjänster och framhåller vikten av att utvecklingen på betaltjänstområdet följs.

I betänkandet finns reservationer från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	5
Ansvar för postservice	5
Fastighetsboxar m.m.	10
Gemensamt porto inom Öresundsregionen	13
Tillgång till grundläggande betaltjänster	15
Reservationer	20
1. Fastighetsboxar m.m., punkt 2 (S)	20
2. Tillgång till grundläggande betaltjänster, punkt 4 (S, MP, V)	21
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	23
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	23

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Ansvar för postservice

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:C311 av Irene Oskarsson (KD) yrkandena 12, 13 och 21,
2010/11:T215 av Bengt-Anders Johansson och Lena Asplund (båda M) och
2010/11:T401 av Börje Vestlund och Agneta Gille (båda S).

2. Fastighetsboxar m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:T271 av Kerstin Engle och Eva-Lena Jansson (båda S),
2010/11:T335 av Solveig Zander och Karin Nilsson (båda C),
2010/11:T360 av Jasenko Omanovic och Ingemar Nilsson (båda S),
2010/11:T404 av Agneta Gille (S) och
2010/11:T406 av Carina Ohlsson (S).

Reservation 1 (S)

3. Gemensamt porto inom Öresundsregionen

Riksdagen avslår motion

2010/11:T333 av Hans Wallmark m.fl. (M).

4. Tillgång till grundläggande betaltjänster

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:T245 av Jan R Andersson och Johan Hultberg (båda M),
2010/11:T262 av Maria Stenberg (S) och
2010/11:T348 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S).

Reservation 2 (S, MP, V)

Stockholm den 19 maj 2011

På trafikutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (S), Jan-Evert Rådström (M), Eliza Roszkowska Öberg (M), Monica Green (S), Malin Löfsjögård (M), Lars Mejern Larsson (S), Sten Bergheden (M), Suzanne Svensson (S), Leif Pettersson (S), Anders Åkesson (C), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Edward Riedl (M), Stina Bergström (MP), Annelie Enochson (KD), Tony Wiklander (SD), Siv Holma (V) och Marianne Åhman (FP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet 14 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden hösten 2010. Yrkandena behandlar vissa postfrågor såsom ansvar för postservice, fastighetsboxar och gemensamt porto inom Öresundsregionen samt grundläggande betaltjänster.

Utskottets överväganden

Ansvar för postservice

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om statens ansvar för postservice.

Utskottet anser det viktigt att frågan om situationen för boende på landsbygden följs och förutsätter att regeringen och PTS bevakar frågan om samhällets behov av posttjänster och postservice av god kvalitet och hög tillgänglighet i hela landet. Utskottet hänvisar vidare till de mål som riksdagen tidigare lagt fast om postverksamheten.

Bakgrund

Sedan mitten av 1990-talet har det pågått en process inom EU som har haft som mål att skapa en inre marknad även för posttjänster som bl.a. innebär att de nationella postmonopolen skulle avskaffas. Det skulle ske ”gradvis och kontrollerat”. I tre omgångar har detta skett genom bestämmelser i EU:s postdirektiv där man successivt har begränsat utrymmet för medlemsländerna att skydda de nationella postoperatörerna med lagstadgade monopol.

I det senaste direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/6/EG) föreskrivs att 16 av 27 medlemsländer ska ha upphävt sina postmonopol senast den 31 december 2010. Övriga 11 (främst länder i södra och östra Europa) har fått ytterligare två år på sig att genomföra detta.

Genom propositionen Ny postlag, som antagits av riksdagen (prop. 2009/10:216, bet. 2009/10:TU19, rskr. 2009/10:378), införlivas Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/6/EG av den 20 februari 2008 om ändring av direktiv 97/67/EG beträffande fullständigt genomförande av gemenskapens inre marknad för posttjänster. Direktivet innebär att det monopoliserade området försvinner på den europeiska brevmarknaden.

Den 1 september 2010 infördes således en ny postlag och en ny postförordning i Sverige (SFS 2010:1045 och SFS 2010:1049). Lagen har fått en helt annan struktur än den tidigare postlagen (1993:1684) och innehåller även andra bestämmelser än sådana som följer av postdirektivet.

I propositionen understryker regeringen att den samhällsomfattande posttjänsten ska ha samma omfattning och kvalitet som hittills. Enligt den nya lagen behöver någon tillhandahållare av den samhällsomfattande posttjänsten inte utses om tjänsten kan säkerställas på annat sätt och lagens krav på tjänsten uppfylls. Regeringen gör i propositionen bedömningen att

det för närvarande saknas behov av att finansiera den samhällsomfattande posttjänsten. Den nya lagen innehåller bestämmelser om att prissättningen av den samhällsomfattande posttjänsten ska vara öppen för insyn, icke-diskriminerande och kostnadsorienterad samt att den ska främja ett effektivt tillhandahållande av tjänsten. För den eller de som utsetts att tillhandahålla hela eller delar av den samhällsomfattande posttjänsten förtydligas postdirektivets krav på redovisning av tjänsterna. Vidare innehåller lagen vissa bestämmelser om tillgång till postal infrastruktur samt uttryckliga bestämmelser om att alla tillståndshavare ska ha förfaranden för att kunna hantera användarnas klagomål. Lagändringarna trädde i kraft den 1 september 2010.

Regelverket ger Post-och telestyrelsen (PTS) tydligare och mer långtgående befogenheter i tillsynen enligt postlagen, inte minst i vad som rör prissättning och redovisning. Med anledning av den nya postlagen omarbetade PTS Postens tillståndsvillkor och med stöd av den nya lagen beslutade PTS att utse Posten att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten. Posten har dock överklagat bl.a. detta beslut som för närvarande är föremål för prövning i förvaltningsrätten.

I sammanhanget kan även nämnas att PTS i 2011 års regleringsbrev fått i uppdrag att göra en uppföljning och analys rörande posttjänster med information om den faktiska och möjliga tillgängligheten till posttjänster i landets alla delar samt om konkurrenssituationen på olika delmarknader inom postområdet, särskilt i fråga om hinder för marknadstillträde och de åtgärder som myndigheten vidtagit och hur den nya regleringen på postområdet har påverkat utvecklingen på postmarknaden. Vidare skulle redovisas hur tillståndsvillkoret för postoperatörer har efterlevts, hur prisregleringen i 9 § postförordningen (2010:1049) har efterlevts samt arten och omfattningen av de klagomål från allmänheten som framförts till postoperatörer och till myndigheten. Uppdraget redovisas i rapporten Service och konkurrens 2011, Postmarknaden i Sverige (PTS-ER 2011:11). I rapporten konstaterar PTS att minskade volymer och en mycket begränsad konkurrens präglar den svenska postmarknaden. Samtidigt är postkunderna generellt nöjda med postservicen.

År 2010 fanns 33 postoperatörer med tillstånd att verka på den svenska marknaden. Posten AB har en kraftig dominans och hanterar nära 88 % av alla försändelser. Bring Citymail är den enda egentliga utmanaren med en andel på knappt 12 %. Övriga postoperatörer hanterar sammanlagt knappt 0,5 % av antalet försändelser. En ny aktör, Morgontidningsdistribution, försöker etablera sig på den viktiga marknaden för större sändningar genom att utnyttja sitt nätverk för utdelning av morgontidningar. PTS fortsätter att granska bl. a. Postens kostnader och prissättning, i syfte att säkerställa att Postens prissättning är kostnadsorienterad, icke-diskriminerande och öppen för insyn.

Antalet brev som skickas i Sverige är fortfarande mycket stort, men fortsätter att minska stadigt. Under 2010 skickades totalt 2,87 miljarder försändelser. Tio år tidigare, 2000, var motsvarande siffra 3,42 miljarder. Användning av elektroniska kommunikationer är en viktig förklaring till de minskande volymerna.

Antalet hushåll som bara får sin post två till fyra dagar i veckan och undantas från daglig utdelning har inte ökat. Från ca 1 600 hushåll i början av 1990-talet är det 2009 totalt 958 hushåll som undantas. Personer med funktionsnedsättning och äldre personer i glesbygd garanteras postservice och grundläggande betaltjänster i anslutning till bostaden genom två särskilda upphandlingar. Vad gäller posttjänsterna omfattade upphandlingen 2009 totalt 1 517 hushåll.

Motionerna

Bengt-Anders Johansson och Lena Asplund (M) begär i *motion 2010/11:T215* en översyn med syfte att utöka servicen på landsbygden. Motionärerna framför att man inom den befintliga lantbrevbärarservicen kan tillgodoses boendes behov av morgontidningar på tider som är acceptabla och försörja boende med ytterligare tjänster såsom bank, post, böcker, apoteksvaror m.m. Motionärerna framhåller att en sådan verksamhet skulle kunna utvecklas på ett samhällsekonomiskt effektivt och lönsamt sätt.

I *motion 2010/11:T401 av Börje Vestlund och Agneta Gille (båda S)* begärs ett tillkännagivande om ändring av postlagen med innebörden att det längsta avståndet från en bostad eller ett verksamhetsställe till närmaste postlåda inte ska överstiga 1 000 meter. Motionärerna anför att det de senaste åren blivit tydligt att flera hushåll i en by kan bli helt utan postlåda i byn och får hämta posten flera kilometer bort. Motionärerna hänvisar till PTS rapport Postservice i Sverige – en kartläggning och bedömning av servicenivån samt tillämpning av PTS allmänna råd om utdelning av post (oktober 2006), där myndigheten förordar en komplettering i dagens reglering för att klargöra att ingen ska ha längre än 1 000 meter till brevlådan. Motionärerna anför att regeringens vägran att genomföra PTS förslag med hänvisning till risken att skapa ett oflexibelt system är ett val att slå vakt om Posten AB:s resultat i stället för att slå vakt om de 6 500 hushåll i glesbygd som berörs.

Irene Oskarsson (KD) begär i *motion 2010/11:C311 yrkande 12* ett tillkännagivande om att postlagstiftningen bör förtydligas så att det inte blir möjligt att i praktiken ha olika priser eller villkor för boende i stad respektive på landsbygd. Motionären anför att postens omstruktureringar med indragningar av lantbrevbärare och kontor innebär att en del hushåll kommer att få orimligt långt till sina brevlådor. Mot en extra avgift kan hushållen få posten hemskickad. Motionären anför därför att lagstiftningen måste förtydligas så att det inte blir möjligt att kringgå kravet på icke-diskriminerande priser eller villkor. Motionären påminner om att ett sådant

förtydligande föreslogs av den statliga Postlagsutredningen. Vidare anför motionären att frågan om vad som är ett rimligt avstånd från bostaden till postlådan har utretts av Post- och telestyrelsen (PTS) 2006, som också bl.a. framförde ett förslag till lösningar med innebörden att avståndet till brevlådan skulle begränsas till max 1 000 meter. Motionären anser att regeringen bör gå vidare med något av dessa förslag.

Irene Oskarsson (KD) anför vidare i *motion 2010/11:C311 yrkande 13* att det bör vara medborgarnas servicekrav, inte företagsekonomiska lönsamhetskrav, som är vägledande för den rikstäckande postservicen. Motionären anför att det är viktigt att Posten finns överallt och utför den samhällsservice som medborgaren har rätt att kräva.

I *motion 2010/11:C311 yrkande 21 av Irene Oskarsson (KD)* anføres att det i varje kommun bör finnas minst ett servicecenter dit medborgare och företag kan vända sig för att få både kommunal och statlig service. Som komplement till servicecentren bör det finnas servicepunkter som drivs i samarbete med det lokala näringslivet och det civila samhället. En servicepunkt kan exempelvis finnas i biblioteket, lanthandeln eller bygdegården. Där ska det finnas information och kunddatorer för personlig kontakt med myndigheterna på distans samt personal som genomgått en grundläggande utbildning för att kunna fungera som serviceguider. Posten bör, enligt motionärerna, ges i uppdrag att tillhandahålla mobila servicepunkter till dem som bor utefter lantbrevbärlinjer. Motionären föreslår att länsstyrelsen ska åläggas ansvaret för att samordna kommunernas och statens serviceutveckling.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis klargöra att det, som regeringen konstaterar i budgetpropositionen (2010/11:1 utg.omr. 22), är viktigt att det fortsatt finns en väl fungerande postservice i hela landet och att det därför bör ställas samma höga krav på den samhällsomfattande posttjänsten som hittills. Den nya postlagen (SFS 2010:1045) innehåller också bestämmelser som syftar till att förbättra konkurrensen, t.ex. ska det bli lättare för mindre postoperatörer att få till stånd förändringar i postnummersystemet. I dess 3 kap. 1 § finns bestämmelser om den samhällsomfattande posttjänstens omfattning.

Regeringen gör också bedömningen att det behövs konkurrensförbättrande åtgärder i syfte att utveckla en effektiv konkurrens på postmarknaden. Genom att förstärka PTS tillsynsansvar bör förutsättningarna för att skapa en effektiv konkurrens kunna förbättras.

I betänkandet till ny postlag (2009/10:TU19) uttalade utskottet att lagen på ett aktivt sätt främjar den nödvändiga utvecklingen av postmarknaden samtidigt som hänsyn tas till såväl enskilda konsumenters som företags

behov av en väl fungerande posttjänst. Utskottet underströk samtidigt vikten av att en väl fungerande posttjänst finns över hela landet. Utskottet vill åter instämma i det ställningstagandet.

Vidare vill utskottet hänvisa till att statsrådet Anna-Karin Hatt i ett svar på en skriftlig fråga (2010/11:270) understrukit att det är angeläget att vi har en postservice av god kvalitet och hög tillgänglighet i hela landet. Den ska, i så stor utsträckning som möjligt, tillgodose behoven hos alla hushåll och företag. Därför ställs långtgående krav på Posten AB. Statsrådet konstaterar också att om samhällets behov av posttjänster inte skulle vara tillgodosett ska PTS rapportera detta till regeringen som då får överväga vilka åtgärder som behövs vidtas. Utskottet konstaterar att PTS nyligen redovisat en uppföljning och analys rörande posttjänster med information om den faktiska och möjliga tillgängligheten till posttjänster i landets alla delar i rapporten Service och Konkurrens 2011, Postmarknaden i Sverige (PTS-ER 2011:11).

I mars 2006 fick PTS i uppdrag av regeringen att kartlägga avstånden till postlådor på landsbygden m.m. och formulera vad som kan anses vara en rimlig servicenivå med hänsyn tagen till avstånd till postlådor och kostnaderna för utdelning. I uppdraget ingick att definiera vad som i brevbäringen avses med huvudväg och sidoväg samt att göra en internationell jämförelse. PTS fick dessutom i regleringsbrevet för budgetåret 2006 i uppdrag att redovisa hur PTS allmänna råd om utdelning av post vid tillhandahållandet av samhällsomfattande posttjänst enligt postlagen har tillämpats. PTS redovisade sitt uppdrag (PTS-ER-2006-31) i oktober 2006.

Utskottet anser att det är av stor betydelse att det finns en väl fungerande postservice i hela landet som tryggar att medborgarna ges en god postkvalitet med en rimlig servicenivå till postlådor. Utskottet anser det viktigt att frågan om situationen för boende på landsbygden följs och förutsätter att regeringen och PTS bevakar frågan om samhällets behov av posttjänster och postservice av god kvalitet och hög tillgänglighet i hela landet. Utskottet förutsätter därmed att syftet med motionsförslagen om tryggandet av de samhällsomfattande posttjänsterna kommer att bli tillgodosedda på ett fullt tillfredsställande sätt inom ramen för den befintliga postregleringen.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2010/11: T215 (M), 2010/11: C311 (KD) yrkandena 12, 13 och 21 samt 2010/11:T401 (S).

Fastighetsboxar m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om fastighetsboxar. Utskottet hänvisar bl.a. till att installationen av fastighetsboxar bör ske på frivillig grund och att detta är en fråga som marknadens aktörer själva fogar över.

Jämför reservation 1 (S).

Bakgrund

Av 1 § postlagen (1993:1684) följer att det ska finnas en posttjänst i hela landet som bl.a. innebär att alla kan ta emot brev och andra adresserade försändelser som väger högst 20 kg (s.k. samhällsomfattande posttjänst). PTS utfärdade i september 2005 allmänna råd om utdelning av post vid tillhandahållandet av samhällsomfattande posttjänst enligt postlagen (PTSFS 2005:5). I dessa framhölls bl.a. att postoperatören bör ta initiativ till att förmå samtliga ägare till flerfamiljshus att före den 1 januari 2011 övergå till fastighetsboxar. Med fastighetsbox avses lösningar där postutdelning sker i eller i anslutning till entrén i ett flerfamiljshus. I de allmänna råden uttalades vidare att i flerfamiljshus där det efter den 1 januari 2011 inte införts fastighetsbox kan postoperatören välja att inte längre dela ut försändelser i postinlägg i dörrar utan hänvisa de boende att hämta ut sina försändelser på ett utlämningsställe som postoperatören anvisar.

Infrastrukturminister Åsa Torstensson konstaterade under våren 2008 att de allmänna råden lett till oklarheter kring innehållet i den samhällsomfattande posttjänsten och stor osäkerhet hos alla berörda. Regeringen gav därför i maj 2008 PTS i uppdrag (N2008/3564/ITP) att klargöra hur myndighetens allmänna råd om postutdelning i tätort förhåller sig till den lagstadgade utdelningsplikten. PTS lämnade sin redogörelse i juni 2008 i rapporten *Uppdrag att klargöra förhållandet mellan Post- och telestyrelsens allmänna råd om postutdelning i tätort och utdelningsplikten* (dnr 08-6484/69). Här konstaterade PTS att den exakta innebörden och omfattningen av själva befodringsplikten inte definierats i vare sig direktiv, lag, förordning, förarbeten eller tillståndsvillkor. Myndigheten anförde att de allmänna råden var ett klargörande av vad som kunde anses vara en godtagbar servicenivå för postutdelning när Posten fullgör sitt samhällsuppdrag. Vidare förklarades att myndigheten velat påskynda övergången till postutdelning i fastighetsbox för att gynna effektiviteten på postmarknaden och möjliggöra lägre kostnader i utdelningsledet. En bidragande faktor till det sistnämnda angavs vara att brevbärarnas arbetsmiljö förbättrades, med ett minskat antal långtidssjukskrivningar som följd. Regeringen uppdrog åt PTS den 2 oktober 2008 att upphäva myndighetens allmänna råd om utdelning av post vid tillhandahållandet av samhällsomfattande posttjänst i den del som detta angav att postoperatören borde förmå fastighetsägare att

installera fastighetsboxar och, om så inte skedde före den 1 januari 2011, hade rätt att hänvisa postmottagarna att hämta sin post på ett utlämningsställe. Regeringen ansåg att denna del i det allmänna rådet inte var förenligt med vad som följer av postlagen och postförordningen om hur den samhällsomfattande posttjänsten ska tillhandahållas. Regeringen konstaterade vidare att bidragande faktorer till att PTS velat påskynda övergången till utdelning i fastighetsboxar dels hade varit kostnadsbesparingar för de postoperatörer som delar ut post i postinlägg i lägenhetsdörrar, dels hade varit att förbättra brevbärarnas arbetsmiljö. Regeringen ansåg att PTS, genom att verka för detta syfte, i viss mån gått längre än vad som innefattas i dess tillsynsuppgift enligt 15 § postlagen, nämligen att ha tillsyn över att postlagen och de föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av lagen följs. PTS ändrade följaktligen de allmänna råden i enlighet med regeringens anvisningar (PTSFS 2008:6). Ändringarna trädde i kraft den 14 november 2008.

Motionerna

I motion 2010/11:T271 av Kerstin Engle och Eva-Lena Jansson (båda S) efterlyses politiska initiativ med krav på fastighetsboxar. Motionärerna påtalar att en övergång till utdelning i fastighetsboxar är ett prioriterat önskemål för postoperatörer och utdelningspersonal i landet. Motionärerna påminner vidare om PTS allmänna råd om att införa fastighetsboxar i flerfamiljshus före 2011 som återkallats på regeringens uppdrag trots att myndigheten tidigare fastslagit att befordringsplikten är lika väl uppfylld vid utdelning i fastighetsbox som vid utdelning i postinlägg i lägenhetsdörr. Vidare anför motionärerna att postboxar ger möjligheter till effektivisering och bidrar långsiktigt till att säkerställa att post kan delas ut till alla mottagare fem dagar i veckan. Därtill konstateras att majoriteten av de ca 20 % av Sveriges hushåll som fått boxar installerade är mycket nöjda. Man framhåller också att fastighetsboxar är utdelningsnorm i hela Europa. Motionärerna understryker avslutningsvis också att nuvarande system inte är acceptabelt ur arbetsmiljösynpunkt för brevbärarna.

Solveig Zander och Karin Nilsson (båda C) begär i motion 2010/11:T335 ett tillkännagivande om att lagstifta om införandet av fastighetsboxar för utdelning av post i flerfamiljshus. I motionen anfördes att det är svårt att få fastighetsägare att genomföra förändringar på frivillig väg. Motionärerna anför att flera fastighetsägare nu genomför renoveringar i sina fastigheter utan att sätta in fastighetsboxar. Tvingande regler behövs därför enligt motionärernas mening. Vidare understryker motionärerna vikten av en god arbetsmiljö för postens personal.

Agneta Gille (S) understryker i *motion 2010/11:T404* behovet av att fastighetsägare placerar fastighetsboxar i alla trapphus i stället för brevlådor på varje dörr på lägenheterna. Genom detta görs enligt motionären en rejäl satsning på arbetsmiljön för brevbärare samtidigt som konkurrensen mellan aktörer förbättras.

Även i *motion 2010/11:T406 av Carina Ohlsson (S)* efterlyses att fastighetsboxar införs i landets flerfamiljshus. Motionären påtalar att förväntningarna på att installationerna av fastighetsboxar skulle ske på frivillig väg inte har visat sig fungera, till men för brevbärarnas arbetsmiljö. Motionären pekar vidare på att Sverige numera är ensamt i Europa om att ha kvar postutdelning via inkast i lägenhetsdörrarna och menar att det inte finns någon anledning att Sverige ska ha sämre villkor för sin postdistribution än andra länder.

Jasenko Omanovic och Ingemar Nilsson (båda S) anför i *motion 2010/11:T360* att arbetsmiljön för brevbärare och postbud borde anpassas så att den inte blir en fara för övriga trafikanter. Motionärerna anför bl.a. att postens bilar bör utrustas med en klimatanläggning som reglerar hettan varma och soliga dagar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare i betänkandet Post och grundläggande betaltjänster (bet. 2007/08:TU12) och i betänkandet Ny postlag m.m. (bet. 2009/10:TU19) framfört att det var angeläget att frågan om utdelningsplikten uppmärksammades och att det tydligt definierades vad som gäller. Utskottet välkomnade således att regeringen, som redovisats ovan, i oktober 2008 beslöt att ge PTS i uppdrag att upphäva myndighetens allmänna råd om utdelning av post vid tillhandahållandet av samhällsomfattande posttjänst enligt postlagen (PTSFS 2005:5).

Utskottet har också tidigare konstaterat att det är Arbetsmiljöverket som utövar tillsynen av arbetsmiljölagstiftningen och att det är arbetsgivaren som har förstahandsansvaret för arbetsmiljön. Den dåvarande infrastrukturministern Åsa Torstensson underströk vid en interpellationsdebatt den 28 oktober 2008 (2008/09:42 och 2008/09:53) att brevbärarnas arbetsmiljö styrs av arbetsmiljölagstiftningen och inte utifrån postlagen. Samtidigt framhölls att frågan om postbox i första hand ska ses som en möjlighet att göra kostnadsbesparingar i brevbärartjänsten. Detta ansågs således var en fråga för Posten att lösa i samråd med bostadsföretagen, och inte något man skulle försöka lösa med tvång via PTS. Utskottet instämde i den bedömningen.

Det tidigare statsrådet Åsa Torstensson har vidare i ett frågesvar den 3 juli 2009 anför att fastighetsboxar är ett bra och effektivt sätt att dela ut post. Statsrådet underströk dock att installationen av fastighetsboxar måste ske på frivilliga grunder och att detta var en fråga som marknadens aktörer själva förfogar över. Utskottet delar den uppfattningen.

Utskottet har i betänkandet Ny postlag m.m. (2009/10:TU19) understrukt att det är angeläget att postoperatörerna och fastighetsägarna når en tillfredsställande lösning i frågan om fastighetsboxar så att utvecklingen på området kan påskyndas.

Utskottet konstaterar också att det av PTS rapport *Service och konkurrens 2011 – Postmarknaden i Sverige* (PTS-ER-2011:11) framgår att en kraftig ökning skett av antalet fastighetsboxar i flerfamiljshus. Enligt branschorganisationen FFF (Forum för fastighetsboxar) fanns det vid slutet av 2010 ca 595 000 boxanläggningar i det svenska fastighetsbeståndet, en ökning med 83 000 boxanläggningar under föregående år. Det innebär att nästan vart fjärde hushåll i flerfamiljshus nu får sin post i en sådan anordning. Utskottet välkomnar denna utveckling.

Mot bakgrund av det ovanstående avstyrks motionerna 2010/11:T271 (S), 2010/11:T335 (C), 2010/11:T360 (S), 2010/11:T404 (S) och 2010/11:T406 (S).

Gemensamt porto inom Öresundsregionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att införa ett gemensamt porto inom Öresundsregionen. Utskottet hänvisar bl.a. till att det är postföretagen som med beaktande av gällande prisreglering fastställer sina porton.

Gällande bestämmelser

För nationell postbefordran gäller sedan 1997 ett särskilt pristak för normalportot, dvs. portot för enkla övernattbefordrade brev försändelser. Det innebär att den som tillhandahåller en samhällsomfattande posttjänst, dvs. Posten, inte får höja normalportot per kalenderår mer än förändringen i konsumentprisindex. Härutöver framgår av 1 § postlagen (1993:1684) att priserna för den samhällsomfattande tjänsten ska vara enhetliga och rimliga. Pristaket ska samtidigt enligt 7 a § postlagen ge Posten utrymme för att ta ut ett pris som grundar sig på kostnaderna för tjänsten.

När det gäller internationell postbefordran finns särskilda bestämmelser om detta i 23–24 §§ postlagen. Av 24 § postlagen följer att man i gränsöverskridande postbefordran som sker inom ramen för världspostfördragen endast får använda frimärken som har portovärdet angivet i arabiska siffror och beteckningen Sverige. Sådana frimärken får endast ges ut av ett postbefordringsföretag som får delta i det internationella postsamarbetet. Enligt lagen ska övriga portobeteckningar i gränsöverskridande postbefordran inom ramen för världspostfördragen vara stämplade av, eller ha tillstånd av, ett sådant företag.

Vid utrikes postbefordran regleras kostnaderna genom s.k. terminalavgifter vid landsgränsen. Terminalavgifterna följer av världspostfördragen och för flertalet EU-länder och vissa andra länder även Reims IV-avtalet. Reims IV-avtalet omfattar betalningar för obligatorisk utdelning av internationell post utförd av offentliga postoperatörer. Avtalet lägger fast den ersättning i form av terminalavgifter som den sändande postoperatören betalar den mottagande postoperatören. Denna ersättning utgör ett visst procenttal av den mottagande operatörens inrikesporto. Avtalet syftar också till att förbättra kvaliteten på de internationella posttjänsterna. Vid bestämmandet av terminalavgifter tas hänsyn till de kostnader som finns för utdelningen i respektive land och det inrikes porto som tillämpas.

Motionen

I *motion 2010/11:T333 av Hans Wallmark m.fl. (M)* anförs att staten i en ägardialog med Posten AB bör klargöra det önskvärda i ett gemensamt porto för Sverige och Danmark, med ett möjligt första steg i form av ett gemensamt porto inom Öresundsregionen. Motionärerna pekar på att det för många boende i Sydsverige är minst lika naturligt och självklart att ha kontakter med Danmark som med norra Sverige; olika porton och leveranstider uppfattas därför som märkliga. Enligt motionärerna borde fusionen mellan Posten AB och Post Danmark A/S göra det enklare än någonsin att fundera på ett gemensamt porto mellan de två länderna, eller åtminstone ett speciellt Öresundsporto för Skåne och Själland.

Utskottets ställningstagande

PTS har i rapporten *Service och konkurrens 2009* (PTS-ER-2009:14) bl.a. studerat hur priserna ser ut för motsvarande posttjänster i de nordiska grannländerna Finland, Norge och Danmark. Av rapporten framgår att allmänt för enstaka brev, låg de svenska konsumentpriserna (dvs. inklusive moms) den 1 september 2008 *under* prisnivån för de övriga länderna. I sammanhanget bör även noteras att brev är mervärdesskattebefriade i Danmark, till skillnad från i Sverige.

Dåvarande statsrådet Cecilia Malmström underströk den 28 januari 2009, i ett frågesvar om EU-frimärken, att priserna för den samhällsomsfattande posttjänsten enligt regelverket på postområdet ska vara enhetliga, rimliga och kostnadsbaserade. Statsrådet framhöll att prissättningen av portot utifrån dessa principer kunde användas som konkurrensmedel. Vidare konstaterades det att kostnaderna för utdelning, beroende på postoperatörernas olika förutsättningar, kunde variera mellan länderna och också mellan olika operatörer. Eftersom postoperatörerna har rätt att ta betalt för att täcka sina kostnader meddelade statsrådet att det därför var mycket svårt att utarbeta ett gemensamt porto för hela Europa. Utskottet instämmer i denna bedömning och pekar på att samma problematik uppstår i fråga om gemensamt porto inom Öresundsregionen.

Som redovisats ovan, regleras kostnaderna vid utrikes postbefordran genom s.k. terminalavgifter vid landsgränsen. Dessa avgifter skiljer sig åt när det gäller de nordiska länderna, varför det vid ett gemensamt (nordiskt) porto därför skulle uppstå avräkningsproblem för kostnaderna mellan länderna.

Utskottet vill också påminna om att det är postföretagen som, med beaktande av gällande prisreglering, fastställer de aktuella portosatserna som tillämpas i bolagen.

Mot bakgrund av ovanstående avstyrks motion 2010/11:T333 (M).

Tillgång till grundläggande betaltjänster

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tillgång till grundläggande betaltjänster, bl.a. mot bakgrund av pågående beredningsarbete. Utskottet framhåller vikten av att utvecklingen på betaltjänstmarknaden följs och understryker betydelsen av att alla får tillgång till sådana tjänster, inte minst äldre och personer med funktionsnedsättning.

Jämför reservation 2 (S, MP, V).

Bakgrund

Riksdagen beslutade den 14 juni 2007 med anledning av propositionen Statens ansvar för vissa betaltjänster att ersätta den grundläggande kassaservice som tillhandahållits av Posten AB genom det helägda dotterbolaget Svensk Kassaservice AB med ett statligt åtagande att tillhandahålla grundläggande betaltjänster (prop. 2006/07: 55, bet. 2006/07: TU16, rskr. 2006/07: 205). Med grundläggande betaltjänster avses tre tjänster: betalningsförmedling, dvs. möjligheten att betala räkningar och ta emot utbetalningar, uttag av kontanter och hantering av dagskassor för näringsidkare och ideella föreningar.

I propositionen redovisades ett antal nya lösningar som vuxit fram på betaltjänstmarknaden under de senaste åren. Mot bakgrund av denna utveckling ansågs det att det i första hand bör vara marknaden som tillhandahåller de grundläggande betaltjänsterna och att staten bör övervaka att så sker.

Posten AB påbörjade, i enlighet med beslutet, en avveckling av kassaserviceverksamheten fr.o.m. den 1 juli 2008, och lagen (2001:1276) om grundläggande kassaservice upphävdes den 31 december 2008. Riksdagen beslutade även om ett nytt mål för politiken för de grundläggande betaltjänsterna som innebär att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser. Målet gäller fr.o.m. den 1 juli 2008.

Post- och telestyrelsen (PTS) fick i september 2007 regeringens uppdrag (dnr N2007/5852/ITP) att upphandla grundläggande betaltjänster på de orter och den landsbygd där behovet av dessa tjänster inte tillgodoses av marknaden.

Regeringen har vidare genom en ändring i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion givit länsstyrelserna i uppdrag att bevaka att det finns grundläggande betaltjänster som motsvarar samhällets behov. Länsstyrelsen i Dalarnas län gavs samordningsansvaret för denna bevakning.

En utgångspunkt för PTS upphandling av grundläggande betaltjänster var att de av Svensk Kassaservice AB:s serviceställen som det fanns ett betalningsalternativ till inom 30 kilometers avstånd inte skulle ersättas av en upphandlad betaltjänst. Upphandlingen avslutades i juni 2008 då myndigheten tilldelade ICA Banken AB och KI Kuponginlösen AB gemensamt rätten att leverera de upphandlade tjänsterna på sammanlagt 15 orter och i 73 landsbygdsområden. Upphandlingen avser en fyraårsperiod. Tjänsterna togs i drift löpande under andra halvåret 2008 i takt med att Svensk Kassaservice avvecklade sin verksamhet.

De upphandlade betaltjänsterna omfattade kontantuttag och betalning av räkningar. När det gäller hantering av dagskassor gjorde PTS bedömningen att landets näringsidkare och ideella föreningar hade möjlighet att köpa dessa tjänster från banker och värdetransportföretag på en konkurrensutsatt marknad. Dessa tjänster upphandlades därför inte. Av regeringens budgetproposition för 2009 (prop. 2008/09:1 utg.omr. 22) framgick dock att om det vid en uppföljning visade sig finnas behov som inte tillgodosågs kunde även dagskassehanteringen komma att upphandlas.

För att personer med funktionsnedsättning och äldre i glesbygd ska få tillgång till betaltjänster i anslutning till bostaden har regeringen i förordningen med instruktion för Post- och telestyrelsen även uppdragit åt myndigheten att upphandla s.k. utsträckt betaltjänstservice. Med äldre avses personer över 80 år. Upphandlingen avslutades i november 2008, och PTS har sedermera tecknat avtal med ICA Banken AB och KI Kuponginlösen AB om en sådan tjänst. Tjänsten ersätter den kassaservice dessa hushåll tidigare har fått via Postens lantbrevbärare på uppdrag av Svensk Kassaservice. Tjänsten levereras dock alltjämt av Postens lantbrevbärare då Posten AB fortsatt anlitats som underleverantör. Det är också samma villkor för att få tjänsten som gällde för den tidigare utsträckta servicen för äldre och funktionsnedsatta. Denna tjänst är dock inte kostnadsfri.

Motionerna

I motion 2010/11:T245 av Jan R Andersson och Johan Hultberg (båda M) efterlyses en översyn av hur tillgängligheten till kontantuttag och betalningsservice kan förbättras på landsbygden. Motionärerna pekar särskilt på en försämrad tillgång till kontantuttag samt problem för handlarna att lämna in dagskassor.

Maria Stenberg (S) anför i *motion 2010/11:T262* att betaltjänsterna på landsbygden avsevärt försämrats sedan Svensk Kassaservice upphörde. Motionären anför att det blivit betydligt svårare att bo, arbeta och bedriva företag i glesbygden, vilket hotar överlevnaden av många mindre orter runt om i landet, inte minst i Norrbottens inland. Många äldre människor bor kvar i sina barndomshem, ibland långt bort från närmaste tätort. Deras liksom företagens tillgång till grundläggande betaltjänster måste garanteras. Motionären begär därför att det nuvarande systemet ska ses över.

I *motion 2010/11:T348 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S)* framhåller man vikten av tillgång till en väl fungerande betal- och kassaservice i hela landet. Motionärerna framför att såväl kommuner och enskilda som företag i glesbygden är beroende av att kunna utföra betal- och kassatjänster på ett tillfredsställande sätt; detta gäller i synnerhet för småföretagare i glesbygd. Vidare pekar motionärerna på att det är svårt att etablera ett företag om det inte finns möjlighet att enkelt och säkert lämna in dagskassan. I motionen understryks därför att staten även fortsättningsvis måste ta ansvar för att upprätthålla en väl fungerande betalnings- och kassaservice i hela landet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare i betänkandet Statens ansvar för vissa betaltjänster m.m. (bet. 2006/07:TU16) framhållit betydelsen av att alla i samhället har tillgång till grundläggande betaltjänster. Utskottet framhöll även att det i första hand borde vara marknaden som tillhandahåller de grundläggande betaltjänsterna och att staten borde övervaka att så sker. Utskottet förutsatte att tillhandahållandet av grundläggande betaltjänster i fortsättningen säkerställdes genom att regeringen noga följde utvecklingen på betaltjänstmarknaden och vidtog nödvändiga åtgärder, exempelvis upphandling, om brister i tillhandahållandet uppstod. Utskottet instämmer också nu i de ställningstaganden som beskrivs ovan.

I sammanhanget kan nämnas att regeringen den 13 maj 2009 beslutade att ge PTS i uppdrag (dnr N2009/4521/ITP) att främja och stimulera framväxten av marknadsdrivna lösningar för hantering av dagskassor för näringsidkare och ideella föreningar. Arbetet skulle bedrivas i samverkan med företrädare för marknadens aktörer, berörda länsstyrelser samt andra berörda myndigheter och intressenter. I uppdraget rymdes insatser för att underlätta och stimulera framväxt av frivilliga lösningar som tillhandahålls av marknadens aktörer. PTS skulle i sitt arbete stödja och främja pågående initiativ av myndigheter, företag och andra berörda intressenter. Uppdraget redovisades till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) i slutet av september 2009 (dnr 09-5752/69). PTS konstaterade här att myndigheten, efter att ha fått uppdraget, i princip inte hade blivit kontaktad av några intressenter som hade påkallat PTS stöd för initiativ till en marknadsdriven hantering av dagskassor. PTS hade inte heller mottagit några klagomål

beträffande avsaknaden av en sådan. Myndigheten medgav dock att uppdragets begränsade längd inte hade medgivit närmare efterforskningar av varför reaktioner uteblivit. PTS föreslog därför att ifrågavarande uppdrag kunde förlängas.

Länsstyrelsen i Dalarnas län lämnade till regeringen den 1 december 2009, i egenskap av samordnande länsstyrelse, rapporten *Årsrapport 2009 – Länsstyrelsernas bevakning av grundläggande betaltjänster* (rapportnr 2009:26). I rapporten beskrivs det arbete som genomförts under året för att utforma länsstyrelsernas bevakningsuppdrag på området. Utifrån det material som länsstyrelserna redovisat framhålls det att det i dagsläget finns två huvudsakliga problemområden gällande betaltjänsterna: hanteringen av dagskassor för småföretagare i gles- och landsbygden, inte minst i Stockholms skärgård, samt uttag av kontanter för äldre och personer med funktionsnedsättningar.

För tid efter att nuvarande upphandling löper ut i juni 2012 kan en ny upphandling behöva genomföras. PTS har av regeringen fått i uppdrag att bl.a. kartlägga och analysera behovet av grundläggande betaltjänster efter juni 2012 (N2010/5062/ITP). Regeringen anför i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1, utg.omr. 22) att om en upphandling behöver göras bör kostnaderna hållas så låga som möjligt.

I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1, utg.omr. 22) anges att det är ca 800 personer som har registrerat sig och har möjlighet att använda de upphandlade tjänsterna som tillhandahålls i lantbrevbäringen. På de 15 orter där betal-service har upphandlats uppskattas antalet användare till drygt 3 000. Regeringen konstaterar vidare i budgetpropositionen att betaltjänstreformen har möjliggjort fortsatt god tillgång till grundläggande betaltjänster. Regeringen anser att det är viktigt att på olika sätt stödja marknadsdrivna initiativ och finna lösningar för hur grundläggande betaltjänster ska tillhandahållas efter juni 2012 då nuvarande upphandling löper ut. Detta sker bl.a. genom de uppdrag som lämnats till PTS som syftar till att utarbeta ett underlag för överväganden om framtida insatser vad gäller statens ansvar för grundläggande betaltjänster. Detta arbete sker i samverkan med bl.a. länsstyrelserna och Tillväxtverket och ska delredovisas senast den 31 mars 2011 och den 31 mars 2012 samt slutredovisas den 1 oktober 2012.

Inom ramen för sin tillsynsverksamhet genomför PTS sedan 1997 en årlig undersökning av den svenska befolkningens användning av post- och betaltjänster. Senast publicerade myndigheten rapporten *Befolkningens användning av post- och betaltjänster 2011* (PTS-ER 2011:9). Undersökningens syfte är att beskriva den svenska befolkningens inställning till kvaliteten i Postens service samt att kartlägga befolkningens betalningsvanor och kontantförsörjning.

Under de senaste åren har betalningsmönster och förutsättningar för kontanthantering i samhället förändrats i grunden. Utskottet menar att den betaltjänstreform som riksdagen beslutade om 2007 (prop. 2006/07:55, bet.

2006/07:TU16, rskr. 2006/07:205) mot denna bakgrund var såväl nödvändig som naturlig. Utskottet kan konstatera att länsstyrelsernas rapport i huvudsak har identifierat två problemområden, dels hantering av dagskassa, dels uttag av kontanter för äldre och personer med funktionshinder. Utskottet förutsätter att dessa kommer att uppmärksammas inom ramen för de initiativ som redovisats ovan. Utskottet vill här understryka betydelsen av att alla får tillgång till grundläggande betaltjänster, inte minst äldre och personer med funktionshinder. Utskottet förutsätter att syftet bakom flera av motionsförslagen om att trygga grundläggande betaltjänster i hela landet kommer att bli tillgodosett på ett tillfredsställande sätt.

Mot bakgrund av vad utskottet anfört ovan avstyrks motionerna 2010/11:T245 (M), 2010/11:T262 (S) och 2010/11:T348 (S).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Fastighetsboxar m.m., punkt 2 (S)

av Anders Ygeman (S), Monica Green (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Leif Pettersson (S) och Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2010/11:T271 av Kerstin Engle och Eva-Lena Jansson (båda S),

2010/11:T404 av Agneta Gille (S) och

2010/11:T406 av Carina Ohlsson (S) samt

avslår motionerna

2010/11:T335 av Solveig Zander och Karin Nilsson (båda C) och

2010/11:T360 av Jasenko Omanovic och Ingemar Nilsson (båda S).

Ställningstagande

Det är angeläget med tydlig information om vad som ska gälla för fastighetsboxar i flerfamiljshus. De senaste årens oklara och delvis motstridiga besked har varit djupt olyckliga och har bidragit till att fördröja införandet av postboxar i landet. Sverige är snart det enda land i Europa där postutdelning i flerfamiljshus görs via inkast i lägenhetsdörrarna.

Vi anser att fastighetsboxar är ett bra och effektivt sätt att dela ut post. För att långsiktigt utveckla postmarknaden krävs en rationell infrastruktur. Fastighetsboxar ger enligt vår mening postoperatörerna möjligheter att effektivisera sin verksamhet, vilket i förlängningen bidrar till att säkerställa en samhällsomfattande posttjänst med utdelning fem dagar i veckan.

Vi påminner om att Post- och telestyrelsen, i den utredning som myndigheten gjorde på uppdrag av regeringen om hur fastighetsboxar förhåller sig till utdelningsplikten, fastslog att befordringsplikten är lika väl uppfylld vid utdelning i fastighetsbox som vid utdelning i postinlägg i lägenhetsdörr. Vi kan även konstatera att majoriteten av de boende, liksom de fastighetsägare som hittills fått boxar installerade, är mycket nöjda.

En övergång till utdelning i fastighetsboxar är även ett prioriterat önskemål för landets brevbärare. Det nuvarande systemet med brevinkast i lägenhetsdörren medför omfattande spring i trappor med allvarliga förslitningsskador till följd för utdelningspersonalen. Detta styrks av åtskilliga forskningsrapporter och är helt oacceptabelt ur arbetsmiljösynpunkt. Det måste vara möjligt för brevbärare att arbeta utan att behöva utsätta kroppen för sådana förslitningsskador.

Av PTS rapport Service och konkurrens 2010 – Postmarknaden i Sverige (PTS-ER-2010:7) framgår att antalet fastighetsboxar i flerfamiljshus har ökat kraftigt. PTS pekar på att det totalt finns ca 512 000 boxanläggningar, vilket innebär att 21,5 % av det totala fastighetsbeståndet har övergått till denna utdelningsform. Vidare konstateras det att det i dag, av byggnadstekniska skäl, i så gott som all nybyggnation monteras fastighetsboxar. Vi välkomnar denna utveckling. Att installera boxar vid ny- och ombyggnation är bra, men det räcker inte för att i rimlig tid uppnå de önskade resultaten. Vi anser därför att det krävs initiativ för att påskynda utvecklingen. Härigenom kan vi göra en rejäl satsning på arbetsmiljön för brevbärare och samtidigt förbättra konkurrensen mellan aktörerna.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

2. Tillgång till grundläggande betaltjänster, punkt 4 (S, MP, V)

av Anders Ygeman (S), Monica Green (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Leif Pettersson (S), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Stina Bergström (MP) och Siv Holma (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2010/11:T262 av Maria Stenberg (S) och

2010/11:T348 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S) samt avslår motion

2010/11:T245 av Jan R Andersson och Johan Hultberg (båda M).

Ställningstagande

En väl fungerande betalnings- och kassaservice måste finnas i hela landet. Det är en förutsättning för människors möjlighet att bo kvar i vissa områden och för andra att etablera sig där.

Visserligen sker de flesta betalningarna genom Internet, genom autogiro eller via giroinbetalningar, men trots det finns fortfarande behovet av betal- och kassaservice. Det är särskilt påtagligt inom de regioner där

bredbandsnätet ännu inte är helt utbyggt och där det är glest mellan de platser där marknaden erbjuder betal- och kassafunktioner. Det medför problem för enskilda och företag från såväl närhets- som säkerhetssynpunkt.

Sedan Svensk Kassaservice upphörde har betaltjänsterna på landsbygden avsevärt försämrats. Detta framkommer av den rapport som Länsstyrelsen i Dalarnas län tagit fram på regeringens uppdrag. Den visar att framför allt äldre och funktionshindrade personer har stora svårigheter att ta ut kontanter eller betala sina räkningar. Det går inte heller att föra över pengar mellan konton.

Att ombuden inte har skyldighet att ta emot företags dagskassor är ett annat stort problem som rapporten pekar på. Goda möjligheter att på ett tryggt och säkert sätt hantera sina dagskassor är viktigt för de många småföretagarna i glesbygden.

Den situation som de boende på landsbygden varnade för inför nedläggningen av Svensk Kassaservice har besannats. Det har blivit betydligt svårare att bo, arbeta och bedriva företag i glesbygden. Det hotar överlevnaden av många mindre orter runt om i landet, inte minst i Norrbottens inland. Många äldre människor bor kvar i sina barndomshem, ibland långt bort från närmaste tätort. Deras liksom företagens tillgång till grundläggande betaltjänster måste garanteras. Det är mycket viktigt att alla ska ha tillgång till en väl fungerande betal- och kassaservice oavsett var i landet de bor. Såväl kommuner och enskilda som företag i glesbygden är beroende av att kunna utföra betal- och kassatjänster på ett tillfredsställande sätt; detta gäller i synnerhet för småföretagare i glesbygd. Det är svårt att etablera ett företag om det inte finns möjlighet att enkelt och säkert lämna in dagskassan. Staten måste därför även fortsättningsvis ta ansvar för att upprätthålla en väl fungerande betalnings- och kassaservice i hela landet, och det nuvarande systemet måste ses över.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:C311 av Irene Oskarsson (KD):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att postlagstiftningen ska förtydligas så att det inte blir möjligt att i praktiken ha olika priser eller villkor för boende i stad respektive på landsbygd.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att medborgarnas servicekrav, inte företags-ekonomiska lönsamhetskrav, måste vara vägledande för den riks-täckande postservicen.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Posten bör få i uppdrag att tillhandahålla mobila servicepunkter till dem som bor utefter lantbrevbärlinjer.

2010/11:T215 av Bengt-Anders Johansson och Lena Asplund (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn som syftar till att utöka servicen på landsbygden.

2010/11:T245 av Jan R Andersson och Johan Hultberg (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta för betalningsservice och kontanthantering på landsbygden.

2010/11:T262 av Maria Stenberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om grundläggande betaltjänster i gles- och landsbygd.

2010/11:T271 av Kerstin Engle och Eva-Lena Jansson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fastighetsboxar.

2010/11:T333 av Hans Wallmark m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten i ägardialog med Posten AB klargör det önskvärda i ett gemensamt porto för Sverige och Danmark med ett möjligt första steg i ett gemensamt porto för Öresundsregionen.

2010/11:T335 av Solveig Zander och Karin Nilsson (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstifta om införandet av fastighetsboxar för utdelning av post i flerfamiljshus.

2010/11:T348 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om god post- och kassaservice i hela landet.

2010/11:T360 av Jasenko Omanovic och Ingemar Nilsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om brevbärarnas arbetssituation.

2010/11:T401 av Börje Vestlund och Agneta Gille (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ändring av postlagen.

2010/11:T404 av Agneta Gille (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av fastighetsboxar.

2010/11:T406 av Carina Ohlsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa fastighetsboxar i landets flerfamiljshus.